

μησιν τοῦ ἐν λόγῳ κατὰ πάντα ὑπερόχου φιλοσοφικοῦ ἔργου, στρέφω τὸν λογισμὸν ἐν εὐλαβείᾳ σιγῇ ἀπεριορίστου θαυμασμοῦ καὶ πολλῆς ὑπερηφανίας πρὸς τὸν σοφὸν δημιουργὸν αὐτοῦ, τὸν πολυφίλητον διδάσκαλον, ὅστις ἐν τῇ ἡμερᾷ τῆς ἐν Ψυχικῷ κοιτίκῃς αὐτοῦ νέα πάντοτε τεκμήρια τῆς ἀκαμάτου καὶ ἀμειώτου αὐτοῦ ἀπιστημονικῆς ἀλκῆς παρέχει τῷ πνευματικῷ βίῳ τῆς χώρας. Εἶθε ὁ πανάγαθος Θεός, ὅπως χαρίζεται τῷ σεμνῷ τούτῳ ἐργάτῃ παντὸς ὥραίου καὶ ὕψηλοῦ, τῷ καθηγητῇ κ. Λογοθέτῃ, μακρότητα εὐτυχῶν ἡμερῶν, ἵνα πλουσιῶς περαιτέρω καταρδεύῃ τῆς φιλοσοφίας τὸ ἀειθαλὲς δένδρον, ὅπερ ἐν τῇ χώρᾳ ἡμῶν τὸ πρῶτον εὐανθὲς καὶ εὐχυμον ἀναφυὲν πολύφυλλον καὶ εὐδρῶσον ἀκμάζει καὶ σήμερον ἐν τῷ συγχρόνῳ ἡμῶν πνευματικῷ βίῳ καὶ θά ἀκμάζη ἐν αὐτῷ πάντοτε εἰς αἰῶνας αἰῶνων.

ΚΩΝΣΤ. Ι. ΜΕΡΕΝΤΙΤΗΣ

*
* *

MYCENAEAN STUDIES, Proceedings of the third International Colloquium for Mycenaean Studies held at «Wingspread», 4—8 September 1961, edited by Emmett L. Bennett, jr., 1964 Madison, the University of Wisconsin Press, σφ. 8 Μ, σελ. X+284, τιμὴ \$ 6.

Ἡ ἐπίδοσις τῶν μυκηναϊκῶν σπουδῶν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη καὶ ἡ πληθώρα τῶν ἐρευνητῶν, ἰδίᾳ μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Ventrīs ἀποκρυπτογράφησιν τῆς γραφῆς τῶν πινακίδων τῆς Μυκηναϊκῆς ἐποχῆς, ἔσχεν ὡς ἐπακολούθημα δυσχέρειάν τινα περὶ τὴν συνεννόησιν τῶν μελετητῶν λόγῳ τῶν ἐμφανισθεισῶν διαφορῶν περὶ τὴν διατύπωσιν τῶν πορισμάτων τῶν ἐρευνῶν ὑφ' ἐκάστου τούτων. Ὄντως παρουσιάσθησαν ποικιλίαι περὶ τὴν μεταγραφὴν τῶν διαφόρων φωνητικῶν σημείων (φθογογραμμάτων) εἰς τὴν λατινικὴν καθὼς καὶ περὶ τὴν ἀρίθμησιν αὐτῶν, ὁμοίως κατὰ τὴν μεταγραφὴν τῶν ἰδιογραμμάτων τῶν ἀντιστοιχούντων εἰς ἀντικείμενα (ἔλαιον, οἶνος, ἀνήρ, ἵππος κλπ.) καὶ κατὰ τὴν ἀρίθμησιν τούτων. Ἐπίσης παρουσιάσθη πολυμορφία κατὰ τὴν ὀνοματολογίαν τῶν μετρικῶν σημείων καθὼς καὶ κατὰ τὴν χρησιμοποίησιν τῶν ἀναγκαίων συμβόλων εἰς τὰ κριτικὰ ὑπομνήματα τῶν σχετικῶν ἐκδόσεων. Ἡ ἀνάγκη τῆς ἐνοποιήσεως καὶ σταθεροποιήσεως τῶν μέσων τῆς διατυπώσεως τῶν πορισμάτων τῶν περὶ τὴν γραμματικὴν γραφὴν ἐρευνῶν ἐγένετο ἐγκαίρως αἰσθητὴ καὶ ἡ κοινὴ ἐπιθυμία πρὸς συντονισμὸν καὶ μεθοδικωτέραν διεξαγωγὴν τοῦ ἐρευνητικοῦ ἔργου ἐπέβαλε τὴν συνεννόησιν ὄλων τῶν ἐνδιαφερομένων. Αὕτη ἐπεδιώχθη διὰ τῆς συγκροτήσεως ἐδικῶν συνεδρίων. Τὸ πρῶτον διεθνὲς συνέδριον ἐπὶ τῶν μυκηναϊκῶν κειμένων συνεκροτήθη εἰς τὸ Gif - sur - Yvette παρὰ τοὺς Παρισίους τὴν 3—7 Ἀπριλίου 1956. Τὸ δεῦτερον διεθνὲς συνέδριον τῶν μινω - μυκηναϊκῶν σπουδῶν ἔλαβε χώραν εἰς τὴν Ραβία τῆς Ἰταλίας τὴν 1—5 Σεπτεμβρίου 1958 καὶ τὸ τρίτον διεθνὲς συνέδριον τῶν μυκηναϊκῶν σπουδῶν ἐγένετο τὴν 4—8 Σεπτεμβρίου 1961 εἰς τὸ κέντρον διαλέξεων Wingspread τῆς πόλεως Racine Wisconsin τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Emmett L. Bennett, jr. Εἰς τὸ τελευταῖον τοῦτο συνέδριον ἀναφέρεται ὁ ἐν τῇ κεφαλίδι ἀναφερόμενος τόμος.

Ὁ τόμος περιλαμβάνει πρῶτον μέρος ὀλιγοσέλιδον, εἰς ὃ ἐκτίθενται τὰ πρακτικὰ τοῦ Συνεδρίου καὶ αἱ ληφθεῖσαι ἀποφάσεις. Δεύτερον μέρος, ἔνθα καταχωρίζονται 22 ἐκλεκταὶ μελέται σχετικαὶ πρὸς τὴν γραμμικὴν γραφὴν. Παράρτημα περιλαμβάνον τὴν σύμβασιν Wingspread διὰ τὴν μεταγραφὴν τῶν μυκηναϊκῶν κειμένων (τῆς γραμμικῆς Β), ἐκτιθεμένην εἰς τέσσαρας πίνακας, α') διὰ τὴν μεταγραφὴν τῶν φωνητικῶν σημείων

του μυκηναϊκού συλλαβαρίου I αριθμητικῶς, II ἀλφαβητικῶς, III κατὰ φωνήεν καὶ IV διὰ τὴν μεταγραφὴν τῶν ἰδεογραμμάτων τῆς μυκηναϊκῆς γραφῆς τῶν ἀφορώντων εἰς τὰ ἀντικείμενα καὶ β') εἰς καθορισμὸν τῶν χρησιμοποιητέων διὰ τὰς ἐκδόσεις τῶν μυκηναϊκῶν κειμένων συμβόλων. Συνοπτικὴν εἰδικὴν βιβλιογραφίαν καὶ τέλος πίνακα τῶν μυκηναϊκῶν λέξεων, τῶν ἀπαντωμένων εἰς τὰς μελέτας τοῦ τόμου. Ἀποδίδομεν κατωτέρω συνοπτικὰς γενικὴν τινα περίληψιν τῶν ἐκτιθεμένων.

I. Οἱ σύμβουλοι κατενεμήθησαν εἰς 4 ἐπιτροπὰς ἐργασίας, τὰ θέματα δὲ ἐκάστης ἦσαν τὰ ἀκόλουθα: 1) Ἀναθεώρησις τοῦ τρόπου τῆς ἐκδόσεως τῶν κειμένων ἐπὶ τῷ σκοπῷ ἐξασφαλίσεως πληρεστέρας συμμορφώσεως πρὸς τὴν σύμβασιν τοῦ Leiden διὰ τὴν ἑλληνικὴν ἐπιγραφικὴν 2) Ἀναθεώρησις τῆς μεταγραφῆς τῶν ἰδεογραμμάτων 3) Ἀναθεώρησις τῆς μεταγραφῆς τῶν φωνητικῶν σημείων καὶ 4) ἐξεύσεις τρόπων καὶ μέσων διὰ τὴν συνέχισιν τοῦ ἔργου τῶν πρὸς ὑποβοήθησιν καὶ ἐνθάρρυνσιν τῶν Μυκηναϊκῶν σπουδῶν ἀναγκαίων συνεδρίων.

Αἱ ἀποφάσεις τῶν ἐπιτροπῶν συνεσωματώθησαν εἰς τοὺς τέσσαρας πίνακας καὶ τὸ σημείωμα περὶ τῶν χρησιμοποιητέων διὰ τὰς ἐκδόσεις τῶν κειμένων συμβόλων, ἅτινα κατεχωρίσθησαν εἰς τὸ Παράρτημα τοῦ τόμου, ὡς ἐμνημονεύθη ἀνωτέρω. Χάριν ἐνημερώσεως ἀπλῶς μνημονεύομεν λεπτομερέας τινὰς γενικώτερας σημασίας. Ἐν συνεχείᾳ τῶν ἀποφάσεων τῶν ληφθεισῶν εἰς τὸ συνέδριον τῆς Gif, καθ' ἃς πᾶν δημοσίευμα δεόν νὰ δεικνύεται εἰς τρεῖς μορφάς, ἤτοι α) φωτογραφικῶς β) ἐν σχεδιάσματι κατ' ἄμεσον ἀντιπαραβολὴν πρὸς τὴν φωτογραφίαν καὶ γ) ἐν ἀντιγραφῇ ὑπὸ μυκηναϊκοῦ χαρακτήρα ἢ τὸ ἰσοδύναμόν των εἰς λατινικοῦς χαρακτήρα, πρὸς δὲ καὶ νὰ δίδεται πᾶσα ἔνδειξις, ἐξ ἧς ὁ ἀναγνώστης θὰ δύναται νὰ κρίνῃ μόνος τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἐκδότου, ἀπεφασίσθη τῶρα ἡ σύστασις ὅπως τὸ Corpus of Mycenaean Inscriptions καὶ ἡ ἀρχικὴ δημοσίευσίς τῶν μυκ. κειμένων ἐφοδιασθῶν μὲ καλὰς φωτογραφίας εἰς ἀκεραίαν κλίμακα δι' ἕκαστον δημοσιεύομενον στοιχεῖον. Χάριν τῆς ἐνοποιήσεως τοῦ μυκ. συλλαβαρίου κατὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν μυκ. κειμένων, ἵνα ἐπιτευχθῇ στερεότυπος μεταγραφὴ τῶν σημείων, ἐγένετο ἀναπροσαρμογὴ τις τῆς μεταγραφῆς τῶν φωνητικῶν σημείων καὶ προεκρίθη λατινίζον λεξιλόγιον χάριν τῆς ὁμοιομορφίας τῶν μεταγραφῶν καὶ τῆς ἀκρίβειας τῶν ἐρμηνειῶν. Εἰδικώτερον διετηρήθη ἡ ἀρίθμησις τῶν ἰδεογραμμάτων τοῦ Ventris, ἅτινα, ἐφ' ὅσον μεταγράφονται ὡς ἀριθμοί, ἐκφράζονται δι' ἰταλικοῦ χαρακτήρα (πλαγιῶν). Υἱοθετήθη ἡ στερεότυπος συμβατικὴ μεταγραφὴ εἰς τὴν λατινικὴν τῶν ἰδεογραμμάτων διὰ λατινικῶν κεφαλαίων, λ. χ. τὸ ἰδεόγραμμα τοῦ ἀνδρὸς μεταγράφεται VIR, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν μετρικῶν σημείων. Ἀπεφασίσθη ἡ διατήρησις μὲ μικράς τινὰς μεταρρυθμίσεις τῶν σχημάτων τῶν ἰδεογραμμάτων ἢ τῆς συμβατικῆς των μεταγραφῆς. Ἐπίσης ἀπεφασίσθη ἡ χρῆσις τῆς συνεχοῦς γραφῆς τῶν συλλαβῶν τῆς αὐτῆς λέξεως χωρὶς τὴν προτέραν διάκρισιν αὐτῶν δι' ἐνωτικοῦ, λ. χ. a-i-ge-u. Τέλος τὸ συνέδριον τοῦ Wingspread ἐπεφόρτισε τὴν συσταθείσαν ἐν Gif ἐπιτροπὴν νὰ συνεχίσῃ τὴν προετοιμασίαν νέου διεθνοῦς συνεδρίου καὶ τὴν προσπάθειαν συμπήξεως διεθνοῦς Ἑταιρείας πρὸς προώθησιν τῶν μυκηναϊκῶν σπουδῶν, νὰ ἐνεργήσῃ ὅπως ἐξασφαλισθῇ ἡ συνέχισις τῆς ἐκδόσεως τῶν περιοδικῶν τῶν ἀναφερομένων εἰς τὰς μυκηναϊκὰς ἐρεῦνας, καὶ προετοιμασθῇ ἡ ἔκδοσις τεύχους περιέχοντος τὴν σύμβασιν τοῦ Wingspread, τὰς θέσεις καὶ τὰ κέντρα τῶν μυκηναϊκῶν σπουδῶν, τὰς σημαντικὰς συλλογὰς τῆς μυκ. βιβλιογραφίας, καὶ τὰς πηγὰς τῆς προμηθείας φωτογραφικῆς τεκμηριώσεως ἢ ἐπιληθευμένων ἀναγνώσεων τῶν μυκ. ἐπιγραφῶν.

II. Περιέχονται εἰς τὸν τόμον ἀξιόλογοι μελέται σχετιζόμεναι πρὸς τὰς μυκηναϊκὰς ἐρεῦνας, αἱ κάτωθι: τοῦ J. Chadwick, περὶ τῆς πινακίδος τῆς Πύλου Un 1322. Τοῦ H. Geiss, παρατηρήσεις περὶ τῆς πινακίδος PY Jn 725 καὶ ἄλλων κειμένων. Τῆς M. Lang περὶ τῶν ἀναλογιῶν τῆς ομάδος Es. Τοῦ C. Gallavotti δύο ἄρθρα, α) περὶ τῆς γραφῆς (grafie) τοῦ βαυ εἰς τὴν μυκηναϊκὴν γραφὴν καὶ β) σύγκρισις ἐπιγραφῶν τινῶν τῆς Πύλου. Τοῦ F. W. Householder, ἐν μορφοφωνητικὸν ζήτημα καὶ εἰς κανὼν συλ-

λαβισμού. Τοῦ Μ. Lejeune δύο ἄρθρα, α') ἐπὶ τινῶν ὄρων τοῦ οἰκονομικοῦ μυκηναϊκοῦ λεξιλογίου καὶ β') παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ ἰδεογράμματος 146. Τοῦ V. Georgiev, ἡ μυκηναϊκὴ ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἄλλας ἑλληνικὰς διαλέκτους: (*'Ο συγγραφεὺς εὐρίσκει διὰ τὸν Κ αἰ. ὑπῆρχον δύο διαλέκτοι, ἡ Ἰωνικὴ καὶ ἡ Αἰολικὴ. Ἐκ τούτων τῶν δύο προήλθε τὸν ΙΣΤ' αἰ. ἡ Μυκηναϊκὴ κοινὴ ἢ Ἀχαικὴ, τὸν Θ' αἰ. ἐσχηματίσθη ἡ Ὀμηρικὴ ἐκ τῆς Ἰωνικῆς καὶ τῆς Μυκηναϊκῆς κοινῆς. Τὸν δὲ Στ' αἰ. ἐκ τῆς Μυκηναϊκῆς κοινῆς μὲ ἐπίδρασιν τῆς Δωρικῆς προήλθεν ἡ Ἀρκαδοκυπριακὴ. Τὰ συμπεράσματα στηρίζονται εἰς τὰ ἀνεγνησθέντα ἐν ταῖς μυκηναϊκαῖς ἐπιγραφαῖς γλωσσικὰ στοιχεῖα προελεύσεως ἰωνικῆς καὶ αἰολικῆς, ἅτινα παρατίθενται εἰς πίνακα, καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν φαινομένων ἐκάστης τῶν δύο τούτων διαλέκτων, ἅτινα ἀνευρίσκονται εἰς τὰ κείμενα τοῦ Ὀμήρου, τῶν μυκηναϊκῶν καὶ τῶν ἀρκαδοκυπριακῶν ἐπιγραφῶν, ἅτινα καὶ ἀριθμητικῶς καθορίζονται πρὸς κατανομήν τῆς ἀναλογίας τῆς ἐπιδράσεως*). Τοῦ Α. Tonar, ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς γραμμικῆς Β διαλέκτου. Τοῦ S. Levin δύο ἄρθρα, α) ἑλληνικὰ καὶ μὴ ἑλληνικὰ φαινόμενα τῆς κλίσεως ἐν τῇ γραμμικῇ Β καὶ β) περαιτέρω παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος' (*ὁ συγγραφεὺς εὐρίσκει δι' ἔχουσαν δίγλωσσα κείμενα εἰς τὴν γραμμικὴν Β' αἰῶνα πρὶν ἢ ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐπικρατήσῃ*). Τοῦ J.

Puhvel δύο ἄρθρα, α') Eleuther καὶ Oinoatís : Διονυσιακαὶ πληροφορία ἐκ τῆς μυκηναϊκῆς Ἑλλάδος καὶ β') αἱ Ἰνδοευρωπαϊκαὶ καὶ μυκηναϊκαὶ μετοχαὶ τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου. Τοῦ H. M. Hoenigswald, αἱ μυκηναϊκαὶ ἀυξήσεις καὶ ἡ γλῶσσα τῆς ποιήσεως. Τοῦ C. H. Gordon, σημειώσεις περὶ τῆς γραμμικῆς Α. Τοῦ C. W. Blegen, τὸ ἀνάκτορον τοῦ Νέστορος : ἀνασκαφαὶ τοῦ 1961. Τοῦ I. L. Caskey, ἀνασκαφαὶ ἐν Κέα. Τοῦ J. M. Graham, ἡ σχέσις τῶν μινωϊκῶν ἀνακτόρων πρὸς τὰ ἀνάκτορα τῆς Ἑγγύς Ἀνατολῆς τῆς β' χιλιετηρίδος. Τοῦ W. A. Mc Donald, χερσαῖαι συγκοινωναῖαι ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὴν ὑστεροελληνικὴν ΙΙΙ ἐποχὴν μὲ σχετικὴν ἀναφορὰν εἰς τὴν νοτιοδυτικὴν Πελοπόννησον. Τοῦ Emmett L. Bennett, jr., αἱ θέσεις τῆς εὐρέσεως τῶν πινακίδων τῆς Πύλου. Τὸ βιβλίον περιέχει προσέτι ἑννέα σχηματικὰς παραστάσεις καὶ δέκα ἑξ ἐκτὸς κειμένου εἰκόνας.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

* *

JEAN RENSON : Les dénominations du visage en français et dans les autres langues romanes—Etude sémantique et onomasiologique, Vol. I, ἔκδοσις τῆς Bibliothèque de la Faculté de Philosophie et Lettres de l'Université de Liège, fasc. CLXII, «Les Belles Lettres» Paris 1962, σφ. 8 Μ, σελ. 423.

Ἡ παροῦσα μελέτη ἀποτελεῖ θέσιν ὄψησις διὰ τὴν ἀνωτέραν ἐκπαίδευσιν καὶ διαπραγματεύεται τὰς διαφορὰς ὀνομασίας τῆς ἐννοίας «πρόσωπον» εἰς τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν καὶ τὰς ἄλλας ρωμανικὰς. Ἡ ἐξέτασις ἀρχίζει μὲ τὰς ὀνομασίας τῆς ἐννοίας εἰς τὴν προγονικὴν γλῶσσαν τῶν λατίνων, αἵτινες εἶναι vultus, facies, os. Τούτων ἐξετάζεται ἡ συχνότης εἰς τοὺς συγγραφεῖς καὶ ποιητὰς ὄλων τῶν αἰώνων κατὰ τὰς φάσεις τῆς κλασσικῆς λατινικῆς, τῆς λαϊκῆς, τῆς βιβλικῆς καὶ τῆς μεσαιωνικῆς κατὰ περίοδον, οὗτω δὲ φαίνεται ἡ κατίσχυσις ἢ ἐξασθένησις τῆς χρησιμοποιήσεως ἐκάστης τῶν λέξεων τούτων καὶ ἡ ἀκριβὴς σημασία, ἣν ἐκάστοτε ἐκάστη εἶχεν. Κατόπιν ἐξετάζονται αἱ εἰς τὴν Γαλλικὴν χρησιμοποιηθεῖσαι λέξεις διὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ προσώπου, αἵτινες ἀνέρχονται εἰς δέκα : Chère, vis, visage, face, vout, viaire, façon, figure, physionomie, mine. Ἐκάστη τῶν λέξεων τούτων ἐξετάζεται λεπτομερῶς κατὰ τὴν ἔτυμολογίαν τῆς, κατὰ τὴν χρῆσίν τῆς εἰς διαφορὰς ἐκφράσεις καὶ εἰς τὰς παροιμίας